

החוג לחינוך

תואר שני

ניהול במערכות חינוך

VeredV@wgalil.ac.il

פרופ' ורד נוסבאום-וקנין

ראשת החוג לחינוך –

Arin@wgalil.ac.il

ראש התכנית לניהול במערכות חינוך - ד"ר ארי נוימן

04-9015385

רזת החוג – חיה שנאר

MA-Edu@wgalil.ac.il

04-9015175

מזכירת החוג – אורטל גז

סגל המרצים

DevorahE@wgalil.ac.il

ד"ר דבורה אדן

OzG@wgalil.ac.il

ד"ר עוז גוטרמן

ZiporaH@wgalil.ac.il

ד"ר ציפורה הוכדורף

BereL@wgalil.ac.il

פרופ' ברל לרנר

MotiM@wgalil.ac.il

ד"ר מוטי מרדלר

Yehuda@wgalil.ac.il

ד"ר יהודה פלד

AnatKl@wgalil.ac.il

ד"ר ענת קלמר

MiriS@wgalil.ac.il

ד"ר מרים שריד

מרצים מן החוץ

yifatoshrat@walla.co.il

ד"ר יפעת אשרת פינק

dviryuv@gmail.com

מר יובל דביר

תנאי מעבר

- במקרים שבהם סטודנט לא מילא את חובותיו בשנה א' המעבר לשנת הלימודים הבאה יידון ע"י ועדת ההוראה.
- במקרים שבהם סטודנט לא מילא את חובותיו בשנה ב', תדון ועדת ההוראה באפשרות להאריך את לימודיו.
- סטודנט יכול לגשת לבחינה בכל קורס בשני מועדים בלבד
- סטודנט יכול לחזור על אותו קורס פעם נוספת בלבד
- סטודנט אשר נכשל בקורס יוכל לחזור עליו בשנה העוקבת
- במידה ונכשל בשלושה קורסים יאלץ לעזוב את החוג
- סטודנט כזה יוכל לעבור ללמוד בתכנית אחרת בחוג או בחוג אחר
- קבלתו של הסטודנט לחוג האחר לאחר כישלון חייבת להיות בהתאם לתנאי הקבלה של החוג האחר ובהסכמת ראש החוג החדש
- מעבר לחוג האחר יהיה בשנת הלימודים העוקבת
- לסטודנט שנכשל בשלושה קורסים ומעלה גם בתכנית אחרת, לא תינתן הזדמנות נוספת ולימודיו במכללה יופסקו
- לסטודנט שנכשל ביותר ממחצית מהקורסים לא תינתן הזדמנות נוספת ללמוד בתכנית אחרת ולימודיו יופסקו
- תנאי המעבר משנה לשנה - ציון עובר בכל הקורסים (60 לפחות)

תנאי סיום לזכאות לתואר

- ציון של 60 לפחות בכל קורסי החובה, הבחירה, הסדנאות, הסמינריונים.
- ציון של 70 לפחות בעבודת הגמר

תכנית הלימודים

תכנית הלימודים כוללת קורסי חובה, קורסי בחירה, שני סמינריונים ועבודת גמר. במסגרת בתכנית ילמדו הסטודנטים קורסים בתחומים מגוונים כגון, הכשרה וניהול עובדים, מנהיגות, מדיניות בחינוך, בית ספר כארגון, רשתות חברתיות וניהול בחינוך, כלכלת חינוך, יזמות וחדשנות טכנולוגית, סוגיות אתיות, הערכה בחינוך ועוד. כמו כן ילמדו קורסים מתודולוגיים. בשנה השנייה יכתבו הסטודנטים עבודת גמר

מטרות התכנית

מטרת התכנית היא להכשיר אנשי חינוך שיעסקו בניהול במערכות החינוך הפורמליות והבלתי פורמליות בארץ בכלל ובאזור הגליל המערבי בפרט, בסביבה דינאמית ומשתנה תדיר. במסגרת התכנית ייחשפו הסטודנטים לידע תיאורטי, מחקרי וכן להיבטים יישומיים בחינוך וכן בניהול ומנהיגות במאה העשרים ואחת. ידע זה יאפשר להם להכיר נושאים הקשורים להנהגה וניהול בחינוך, וכן לפתח מיומנויות ניהול בהקשרים מגוונים של מסגרות חינוכיות. במסגרת התכנית ירכשו הסטודנטים ידע וכלים הנוגעים לפיתוח חזון והובלת תהליכי חינוכיים ברמות שונות במערכת החינוך המסורתית וכן במערכות בלתי פורמאליות וכן ידע וכלים בהערכה של תהליכים כאלו. ידע זה יכלול גם שילוב טכנולוגיות עדכניות וחדשניות בלמידה ובהוראה. מטרה נוספת היא, לאפשר נגישות להשכלה גבוהה מתקדמת ולהכשיר אנשי חינוך מובילים שיוכלו להוביל פרויקטים חינוכיים וחברתיים בישובים מהם הם מגיעים.

- להכשיר אנשי חינוך שיעסקו בניהול במערכות החינוך הפורמליות והבלתי פורמליות בארץ בכלל ובאזור הגליל המערבי בפרט, בסביבה דינאמית ומשתנה תדיר.
- הכרת נושאים הקשורים להנהגה וניהול בחינוך.
- פיתוח מיומנויות ניהול בהקשרים מגוונים של מסגרות חינוכיות.
- נגישות להשכלה גבוהה מתקדמת ולהכשיר אנשי חינוך מובילים שיוכלו להוביל פרויקטים חינוכיים וחברתיים בישובים מהם הם מגיעים.

מתכונת הלימודים

הלימודים ירוכזו ביום לימודים אחד על מנת לאפשר לאנשי חינוך עובדים להגיע ביום החופשי שלהם ללימודי התואר השני. הלימודים יתפרשו על פני שנתיים, שני סמסטרים בכל שנה ובסה"כ ארבעה סמסטרים.

סמסטר נוסף יינתן לצורך הגשת עבודת הגמר הסופית לסטודנטים שיזדקקו לכך. בסה"כ ילמדו 20 נקודות זכות בשנה הראשונה ו- 16 נקודות זכות בשנה השנייה.

* התוכנית נפתחת באישור המל"ג- ההסמכה מותנית באישורה.

תנאי קבלה

קבלת מועמד תתבסס על הקריטריונים הבאים:

- א. תואר "בוגר" בחינוך ממוסד אקדמי מוכר או תואר B.Ed ממכללה להכשרת מורים.
 - ב. סיום כל החובות לתואר "בוגר" לפני תחילת שנת הלימודים.
 - ג. ממוצע של לפחות 80 בתואר הראשון.
 - ד. המלצות - עדיפות תינתן למי שבידיו המלצה מן האקדמיה המעידה על יכולתו וכישרויו של המועמד באשר להיבטים אקדמיים של יכולות ניתוח, כתיבה ועריכה של מחקר. עדיפות תינתן לבעלי ניסיון חינוכי. עדיפות תינתן לבעלי ניסיון ניהולי. סטודנטים אשר אין להם ניסיון ניהולי ידרשו לעבור ראיון קבלה.
 - ה. אנגלית – סטודנטים המבקשים ללמוד בתכנית ידרשו לעמוד בבחינת קבלה באנגלית בציון של 70 לפחות. סטודנטים שיקבלו ציון נמוך מ 70 יוכלו להתקבל ללימודים אך ידרשו לקחת בשנת הלימודים הראשונה קורס יעודי באנגלית ולעבור אותו בציון של 60 לפחות.
 - ו. קבלה במעמד על תנאי – מועמדים מתאימים בעלי תואר ראשון ממוסד מוכר להשכלה גבוהה, שהיקף לימודיהם בחינוך אינו מאפשר המשך ישיר ללימודים לתואר שני בחינוך, ידרשו להשלים מקצועות יסוד בחינוך, או בקורסים מתודולוגיים.
- א. סטודנטים שלא למדו את הקורסים הבאים נדרשים להשלים לפני תחילת הלימודים או עד תחילת שנה ב ללימודים, כפי שמפורט להלן. ניתן להשלים את הקורסים באקדמית גליל מערבי.

קורס להשלמה	נדרש להשלים עד:
יסודות בפסיכולוגיה חינוכית	תחילת שנה ב
מבוא לפילוסופיה של החינוך	תחילת שנה ב
הערכת הישגים לימודיים	תחילת שנה ב
דפוס קבלת החלטות	תחילת שנה ב

- ב. תתאפשר מועמדות של בוגרי אוניברסיטאות ומכללות מחו"ל שסיימו תואר ראשון במוסד להשכלה גבוהה, בכפוף לאישור וועדת הקבלה של התכנית.

תנאי הקבלה בעברית עבור מי שעברית אינה שפת אמו

ללומדים תואר ראשון בארץ - אין. אם יהיו סטודנטים שלמדו בחו"ל לתואר ראשון ושפת האם שלהם אינה עברית, הם יתבקשו לעבור בחינה פנימית בעברית במכללה. באם יזדקקו להעשרת שפתם, יוכלו להשתתף בקורס יעודי לכך המתקיים מעת לעת במסגרת שירותי הדיקנט.

הכרה בלימודים אקדמיים קודמים והענקת פטורים מקורסים

סטודנט אשר למד במוסד אקדמי אחר ועובר ללמוד במכללה, ומעוניין בהכרה אקדמית, חייב להמציא דו"ח ציונים מפורט על לימודיו במוסד בו למד ולהציג סילבוסים בהתאם לדרישת ראש החוג. ההכרה בלימודים קודמים מקנה זכות להפחתה מקבילה במספר נקודות הזכות הנדרשות לתואר במכללה. בכל מקרה חייב סטודנט להשלים לפחות 60% מנקודות הזכות לתואר השני באקדמית גליל מערבי.

ציון כולל של התואר השני:

- קורסי חובה ובחירה 40%
- סמינריונים 30%
- עבודת גמר 30%

סיום לימודים ב'הצטיינות' או 'בהצטיינות יתרה'

סטודנט זכאי ל'תעודת מוסמך בהצטיינות יתרה', אם סיים את לימודיו בציון של 95 ומעלה, ונמצא בחמשת האחוזים העליונים של הציון הממוצע במחזור. סטודנט זכאי ל'תעודת מוסמך בהצטיינות', אם סיים את לימודיו בציון של 90 ומעלה, ונמצא בעשרת האחוזים העליונים של הציון הממוצע במחזור.

מבנה הלימודים

- קורסי חובה - 16 נ"ז
- קורסי בחירה - 8 נ"ז
- סמינריונים - 8 נ"ז
- עבודת גמר – 4 נ"ז

שנה א'
סה"כ 20 נ"ז

מספר קורס	שם הקורס	נ"ז	סמסטר
0247010	כישורי המאה העשרים ואחת בשדה החינוך ובניהול החינוך	2	א'
0247020	פיתוח והכשרת עובדים ומנהלים במערכות חינוך	2	א'
0247030	סטטיסטיקה ושיטות מחקר כמותיות מתקדמות.	2	א'
0247031	SPSS תרגיל	2	א'
0247040	מניהול החינוך למנהיגות בחינוך או למשהו ביניהם	2	ב'
0247050	מדיניות בחינוך ורפורמות במערכת החינוך	2	ב'
0247060	שיטות מחקר איכותניות	2	ב'
0247070	מיומנויות ניהול ותורות ניהול מתקדמות בשדה החינוכי	2	ב'
	יש לבחור סמינריון אחד מתוך שניים מוצעים:	4	שנתי
0247080	סמינריון - רשתות חברתיות וחינוך		
0247090	סמינריון - בית ספר כארגון		
	סה"כ	20	

שנה ב'
סה"כ 16 נ"ז

מספר קורס	שם הקורס	נ"ז	סמסטר
	יש לבחור 4 קורסים מהרשימה המוצעת (8 נ"ז):		
0247100	כלכלת חינוך	2	א'
0247110	יזמות וחדשנות טכנולוגית בחינוך	2	א'
0247120	סוגיות אתיות בניהול	2	א'
0247130	שינוי ארגוני	2	א'
0247140	היבטים בינלאומיים וגלובליים בניהול מערכות חינוך	2	א'
0247150	התקשוב בחינוך	2	ב'
0247160	ניהול ערכי, שוויון- צדק ניהולי בחינוך	2	ב'
0247170	עבודה מערכתית: משפחה ובית הספר	2	ב'
0247180	פיתוח חזון, מדיניות וסטנדרטים להערכה בבית הספר	2	ב'
0247190	למידת מורים והתפתחות מקצועית מנקודת מבט של מנהל בית הספר	2	ב'
	יש לבחור סמינריון אחד מתוך שניים מוצעים (4 נ"ז):		
0247200	סמינריון - הערכה בניהול חינוכי	4	שנתי
0247210	סמינריון - מנהיגות חינוכית	4	שנתי
	הנחית עבודת גמר	4	שנתי
	סה"כ	16	

תיאורי קורסים

כישורי המאה העשרים ואחת בשדה החינוך ובניהול החינוך

העידן הפוסטמודרני שונה באופן מהותי מהעידן שקדם לו, הוא העידן המודרני. על מנת לתפקד בהצלחה בעידן הפוסטמודרני יש חשיבות לרכוש סדרה של מיומנויות וכישורים, אשר ידועה בשם "כישורי המאה העשרים ואחת".

תפקידן של מערכות חינוך להקנות כישורים אלו לתלמידים על מנת לסייע להם לתפקד בהצלחה בעתיד. כישורים אלו חשובים לא רק לתלמידים הפוקדים את בית הספר, אלא גם למורים ובמיוחד לאנשים העוסקים בתפקידי ניהול מערכות החינוך.

במסגרת הקורס יכיר הסטודנט חלק מכישורי המאה העשרים ואחת ויתמודד עם השאלה כיצד כישורים אלו יכולים לסייע להתפתחות אישית וכן לתהליכי ניהול במערכות חינוך.

פיתוח והכשרת עובדים ומנהלים במערכות חינוך

בשנים האחרונות מופנים יותר ויותר משאבים ארגוניים לפיתוח המשאב האנושי במערכות חינוך. כיום קיים ידע רב, מחקרי ותיאורטי, בתחום זה. הקורס מציג מחקר ותיאוריה בנושא ומעניק מבט על היבטים שונים של כלים לשיפור תחומים שונים של עבודת המנהל במערכות חינוך. בנוסף, בוחן הקורס את תהליך פיתוח הכשרת המנהלים בעולם החינוכי (גם בבתי הספר והגנים וגם בחינוך הבלתי פורמלי) ודרכים להערכת האפקטיביות של תהליכי ההכשרה אלו. במהלך הקורס יפגשו הסטודנטים בפועל עם צוות ניהול של בית ספר במסגרת סיור בבית הספר.

סטטיסטיקה ושיטות מחקר כמותיות מתקדמות

מטרת הקורס להקנות ידע והבנה במחקר החינוכי על ההיבטים הסטטיסטיים שבו. הקורס יחשוף את הסטודנט לכלים לחשיבה כמותית תוך התייחסות למערכי מחקר מגוונים ויקנה לסטודנט הבנה ומיומנות בכלי חשיבה מדעית, שימוש בכלים סטטיסטיים, יכולת לתכנן ולבצע מחקרים כמותיים בחינוך באופן עצמאי, ויכולת הבנה וביקורת של מחקרים חינוכיים בכלל. הקורס משלב לימוד פרוצדורות סטטיסטיות מתקדמות ע"י יישומן במחשב בתוכנת SPSS וקריאת פלטים.

מניהול החינוך למנהיגות בחינוך או למשהו ביניהם

מערכת החינוך מהווה מערכת מורכבת עם צמתי החלטה יומיומיים ומגוונים, ולפיכך דורשת בנוסף לניהול איכותי, גם החלטות מנהיגותיות ברמות בית-ספריות שונות. מנהיגות חינוכית כמופע התנהגותי ייחודי, אינו רק מאפיין של העומד בראש המערכת, הוא גם מבוזר בין תפקידים שונים ומושפע מהאינטראקציות הבינאישיות במרחב הבית ספרי. המחקר של מנהיגות חינוכית על בסיס מודלים ותיאוריות שאומצו מתחומי ניהול והמנהל הכלליים, הצליחו במידה חלקית להסביר את תופעת המנהיגות הבית ספרית וכמעט שלא חוללו שיפור ביישומה במערכת החינוך. בשני העשורים האחרונים, הצורך החינוכי בחידוד המשמעויות של מנהיגות חינוכית בבית הספר כארגון ייחודי, הביא למחקר ופיתוח של מודלים ותיאוריות שיש להם רלוונטיות ותוקף במסגרות חינוכיות ובהן הקורס עוסק. מבחינה דידקטית, הקורס מציע אינטגרציה בין שדה המחקר העכשווי ומרחב הניסיון האישי וקולקטיבי של הסטודנטים, מנקודת מבט ביקורתית ובאוריינטציה של סביבת ניתוח אירועים.

מדיניות בחינוך ורפורמות במערכת החינוך

מטרת הקורס לחשוף את הסטודנטים להתפתחויות שחלו במערכת החינוך מקום המדינה. להביא את הסטודנטים להבנה שהתפתחויות מושפעות מגורמים חברתיים וכלכליים בישראל ובעולם.

שיטות מחקר איכותניות

בעשורים האחרונים, הולכת הפרדיגמה הקונסטרוקטיביסטית ותופסת את מקומה כפרדיגמה אלטרנטיבית, ולעיתים משלימה, לפרדיגמה הפוזיטיביסטית. בהתאמה, הולכת וגוברת ההכרה בדבר חשיבותו של המחקר האיכותני בהבנת ההתנהגות האנושית על גווניה הרבים, הן כמחקר בסיסי והן כמחקר יישומי. מנהלים ואנשי מקצוע הפועלים כיום בשדה נדרשים לקרוא ולהבין מחקרים אשר נעשו מתוך גישה איכותנית ובכלים איכותניים ואף לערוך לעיתים מחקרים כאלו בעצמם. במהלך הקורס הסטודנטים יכירו מושגי יסוד בפרדיגמה הקונסטרוקטיביסטית ובמחקר האיכותני, וכן סוגות, כלים ודרכי ניתוח וכתובה.

מיומנויות ניהול ותורות ניהול מתקדמות בשדה החינוכי

הקורס יעניק ללומדים ידע עדכני במגוון נושאים ניהוליים אשר יקנו ראייה רוחבית של תחומי הניהול בשדה החינוכי. בקורס ישולבו הרצאות פרונטאליות שיועברו באמצעות מצגות, יתקיימו דיונים וסימולציות וינתחו אירועים מתחומי הניהול בארגונים חינוכיים. מטרת הקורס לגשר בין תיאוריות חינוכיות ועקרונות של התנהגות ארגונית לבין גישות ניהוליות מערכתיות חדישות המופעלות בארגונים חינוכיים בארץ ובעולם. בנוסף, מטרת הקורס לבחון את הבסיס התיאורטי של גישות אלו ולעקוב אחר אופן ומידת יישומן בארגונים חינוכיים בישראל ולהקנות ללומדים יכולת חשיבה ביקורתית על הגישות הניהוליות החינוכיות החדשניות ורכישת תובנה השוואתית של יתרונותיהן וחסרונותיהן.

רשתות חברתיות וחינוך

הרשתות החברתיות הפכו בשנים האחרונות לזירה חשובה בה מתרחשים אירועים פוליטיים, חברתיים, כלכליים ועוד. מגמות אלו מביאות אנשי חינוך וחוקרים רבים לערוך ניסויים עם רשתות חברתיות כדי לבחון כיצד ניתן לשלבן בעשייה הבית-ספרית. החוקרים מתלבטים בשאלות כגון: מה השוני בלמידה בסביבה של רשת חברתית לעומת הלמידה המסורתית והאם לכישורים והידע שמתפתחים בסביבות אלה יש ערך מוסף ללמידה? מהן תיאוריות הלמידה וההוראה שיכולות לסייע בשילוב רשת חברתית בבית הספר? לחלופין, נבחן את תפקיד הרשתות החברתיות בחינוך הבלתי פורמאלי וכיצד ניתן למקסם את הפוטנציאל שטמון ברשתות חברתיות ומה הם האתגרים והסכנות הטמונות בסביבות אלה? בקורס זה ננסה לבחון ולהכיר, תוך פיתוח ביקורתיות, את השימושים האפשריים בתקשוב בהוראה ובלמידה ולבחון את שילוב הרשתות החברתיות בהוראה ובלמידה ובחינוך הבלתי פורמאלי. נשאל כיצד מערכת החינוך, בתי הספר והמורים מתמודדים עם שאלות הנוגעות לשילוב רשתות חברתיות כחלק מכלי ההוראה (כן או לא לשלב) ואם כן, כיצד לשלב ובאיזה מידה לשלב. סוגיית המעורבות האישית של המורה בקבוצות כאלה עלתה לא מכבר וקיבלה התייחסות מעניינת במשרד החינוך.

הבנה של נושאים אלו חשובה לאנשים העוסקים בניהול בבית הספר שכן ניהול נכון של משאב זה (רשתות חברתיות) במסגרת בית הספר עשוי להוסיף ערך מוסף ניכר להוראה, למידה וניהול משאבי בית הספר. במהלך הסמינריון יבחנו הסטודנטים סוגיות אלו ואחרות הנוגעות לשילוב תקשוב ורשתות חברתיות בבית הספר.

בית ספר כארגון

בית הספר כיום מקיים אינטראקציה עם רשויות המדינה ועם בעלי עניין כגון עמותות. הסמינריון עוסק בבית הספר כארגון ומציג בפני הסטודנטים תיאוריות ארגוניות המסבירות אירועים, תהליכים ותופעות כגון תרבות, אקלים, וסביבה. מטרת הסמינריון היא לחשוף את הסטודנטים לבית הספר כארגון ברמה התאורטית וברמה המעשית. הסטודנטים יעברו פרקטיקום שבמהלכו הם יבקרו בבית הספר או בעמותה שעוסקת בחינוך, וילוו פרויקט שיהווה את הבסיס לעבודה הסמינריונית.

כלכלת חינוך

קורס זה יתמקד בהקניית מושגי יסוד כלכליים וסקירת היבטים כלכליים לשם הבנת מערכת החינוך במשק הישראלי ובעולם. חלקו הראשון של הקורס יעסוק בנושאים הנמצאים ב"קצוות" מערכת החינוך: ניתוח הגורמים הכלכליים המשפיעים על שיקולי הפרט והחברה בהחלטה על רכישת השכלה. ניתוח השפעת ההשכלה על צמיחת התוצר במשק, על מבנה התעסוקה והשכר ועל מידת אי השוויון בחלוקת ההכנסות במשק. חלקו השני של הקורס יעסוק בהבנת המבנה הפנימי של מערכת החינוך: ניתוח ביצועי המערכת בייצור מקסימום הון אנושי ובהקטנת אי השוויון הלימודי והחינוכי בחברה. הבנת השיקולים הכלכליים העומדים בבסיס ניהול בית הספר כיחידה כלכלית אוטונומית (ניהול התקציב וכו').

יזמות וחדשנות טכנולוגית בחינוך

מערכות חינוך בעולם משלבות מזה עשרות שנים טכנולוגיות בלמידה והוראה. למרות זאת, רוב המחקרים מצביעים על כך שברבים מבתי הספר תרבות ההוראה והלמידה כמעט ולא השתנתה. מחקרים מציגים תמונת מצב של אכזבה מהשינוי שחוללו הטכנולוגיות במערכת החינוך, במיוחד כאשר לוקחים בחשבון את העלויות הגבוהות הכרוכות בכך (עשת, 2013). מה ניתן לעשות אחרת? איך אפשר ליזום חדשנות חינוכית שתתאים לעידן הטכנולוגי תוך שמירה על מסגרת תקציבית או אף דרך יצירת משאבים בדרך יצירתית?

במהלך הקורס נבחן מנקודת מבט ניהולית את תמונת המצב ונחקר את מורכבות הנושא של יזמות חינוכית. נשלב שני ביקורים בשטח: ביקור בחברה המפתחת כלי למידה והוראה טכנולוגיים וביקור בבית ספר היוזם פרויקטים טכנולוגיים מצליחים. לאור הידע הנבנה בקורס, הסטודנטים/יות יתכננו שלבי פיתוח ויישום של מיזם טכנולוגי המיועד למסגרת מערכת החינוך תוך דיון בהשלכות על ניהול בית הספר המאפשר יזמות. הערכת עמיתים בסוף התהליך תתמקד במנהל הצריך לבחון, להעריך ולאפשר שילוב יזמות במערכת עליה הוא מופקד.

סוגיות אתיות בניהול

אנשי חינוך נתקלים בעבודתם בסוגיות אתיות מגוונות שניתנות לדיון ולקישור לעקרונות הפילוסופיה המודרנית. עליהם להכיר בסוגיות האתיות, לנתחם ולהתמודד איתן. בהתאם לכך מטרות הקורס הן: להפגיש את הסטודנט עם תורות המוסר העיקריות של הפילוסופיה המודרנית. להקנות לסטודנט כלים שיעזרו לו לזהות בעיות אתיות במנהל החינוך ולהתמודד איתן. להכיר כמה מהסוגיות האתיות המרכזיות במנהל החינוך העכשווי.

שינוי ארגוני

בתי ספר נדרשים לשנות ולחדש באופן תמידי, כתוצאה מהתפתחויות טכנולוגיות, מהצטברות ידע חדש, ומשינויים חברתיים וכלכליים. שינוי הוא תהליך ארוך, לעתים מתוכנן ולעתים – לא. לפיכך מטרות הקורס הן להכיר בקשיים העומדים מאחורי הכנסת שינויים במערכת החינוך, דרכים להכנסת שינויים במערכת החינוך והכרות עם דרכי התמודדות עם שינויים במערכת החינוך.

היבטים בינלאומיים וגלובליים בניהול מערכות חינוך

מטרת הקורס היא לאפשר לסטודנטים להיחשף להיבטים בינלאומיים וגלובליים במערכות החינוך, ולאפשר לסטודנטים לאפיין משמעויות שונות של גלובליזציה בחינוך בדגש על ניהול במערכות חינוך. במהלך הקורס ידונו הסטודנטים בגורמים המרכיבים את ממשל החינוך הגלובלי, יתודעו לתפקיד של הארגונים הבינלאומיים והגלובליים בתהליך זה, ויעסקו בהשפעתם של אלו על הרמה הלאומית והמקומית בדגש על בתי ספר על יסודיים. משתתפי הקורס יעמיקו בהיבטים ניהוליים פרקטיים ובכללם בין השאר השפעת המבחנים המתוקננים הבינלאומיים, תכניות לימודים לקראת תעודת בגרות בינלאומית, חינוך לאזרחות גלובלית, למידה לקראת מיומנויות המאה ה-21 ותכנית 2030 של ארגון OECD, על החלטות ניהוליות. הקורס כולל הרצאות פרונטליות, הרצאות של מרצים אורחים ועבודה קבוצתית ואישית. הסטודנטים יידרשו להכין עבודת מחקר עצמאית אשר תעמיק את הידע הקיים בתחום.

התקשוב בחינוך

לבחון ולהכיר תוך פיתוח ביקורתיות את השימושים האפשריים בתקשוב בהוראה ובלמידה. הקורס יעסוק בשילוב טכנולוגיות מידע ותקשורת בתהליכי הוראה ולמידה. כניסת הטלפון ה"חכם" ופעילות אינטנסיבית של הילדים וסגל ההוראה ברשתות החברתיות מעלות סוגיות שונות הקשורות ליחס מורה תלמיד, לשאלה מה הן גבולות הכיתה, ומחזקות את עיקרון ה-BYOD וכמובן שמשפיעות על היבטים ארגוניים ומערכתיים. הנושאים בהם יעסוק הקורס ישלבו מודלים לשילוב התקשוב בהוראה ובלמידה, סוגיות מחקריות של יישום התקשוב בחינוך, מערכות מתוקשבות סגורות ופתוחות, שילוב האינטרנט בהוראה, ולמידה, תקשורת סינכרונית וא-סינכרונית, מולטימדיה וסימולציות בלמידה. כן תינתן למשתתף ההבנה והיכולת להוביל ולהנחות את שילוב התקשוב בהוראה ובלמידה בבית הספר ושימוש התקשוב כפלטפורמה לדיאלוג חינוכי ולימודי בו יכולים כל שותפי המוסד למפות באופן שוטף ועדכני את עבודתם ועבודת בית הספר.

ניהול ערכי, שוויון- צדק ניהולי בחינוך

צדק ושוויון הם ערכים מרכזיים בשיח הפוליטי והמוסרי בכלל ובדיונים סביב מדיניות ניהולית של החינוך בפרט. היכרות מעמיקה עם הבסיס הפילוסופי של ערכי הצדק והשוויון ויישומם בתחום החינוך מעודדת התחשבות בצדדים המוסריים של מדיניות החינוך ומאפשרת למנהל החינוך לגשת לשאלות מוסריות מתוך משנה סדורה במקום "תחושות בטן". הקורס יקנה לתלמיד היכרות מעמיקה עם תורות צדק ושוויון ויישומן בסוגיות חינוכיות שונות.

עבודה מערכתית: משפחה ובית הספר

לאור תהליכים חברתיים וערכיים שחלו לאורך השנים, הקשר בין משפחה ובית הספר עבר שינויים. קשר חיובי מוביל לשיפור בתפקוד הילד בבית הספר, לירידה ברמת האלימות, לצמצום נשירה לתחושת שביעות רצון של ההורים ממערכת החינוך ולתחושת הגשמה להנהלה ולצוות המורים. הקורס יתמקד בצרכי המשפחה המעודדים או בולמים קשר עם בית הספר וכן בדילמות של בית הספר סביב נושא המעורבות או ההתערבות של ההורים בהליך החינוכי-לימודי. יוצגו תיאוריות מרכזיות וממצאי מחקרים שבדקו את אופי הקשר בין המשפחה ובית הספר, תוך התייחסות לאוכלוסיות שונות בארץ ובעולם.

פיתוח חזון, מדיניות וסטנדרטים להערכה בבית הספר

"שלושה סוגים של בני אדם יש בעולם: אלה שגורמים לדברים להתרחש, אלה שמתבוננים במה שמתרחש ואלה שתוהים מה התרחש." אומרת הסופרת סוזן פוליס שוץ. אין עוררין על כך שמנהל בית הספר "גורם לתהליך להתרחש" – על ידי פיתוח והנעת חזון; "מתבונן במה שמתרחש" באמצעות עיצוב מדיניות קוהרנטית; "ותוהה על אשר התרחש" באמצעות תהליכי ניטור ובקרה מבוססי סטנדרטים. כל רכיב לכשעצמו הינו חיוני והכרחי לתקינותו של תהליך הובלה מערכתי, אך חבירה ביניהם היא מלאכת מחשבת מתוחכמת, עדינה, כמעט תורה לכשעצמה. ועוד, שלושת הרכיבים משקפים את תמצית המורכבות בעבודת המנהל ורב ממדיות התפקיד. מטרת הקורס המרכזית הינה לשפוך אור על כל אחד מהרכיבים לכשעצמו ועל איכות ואופי החיבורים ההדוקים הנדרשים ביניהם, למען הצלחת התלמידים והצלחת החברה. להפגיש את הסטודנטים עם כל נושא ולצייד אותם בכלים הלכה למעשה. במהלך הקורס, הסטודנטים יחקרו חזונות, יבינו מסמכי מדיניות וילמדו להתמצא במסמכי סטנדרטים פורמליים ממלכתיים. הלמידה תעשה בדרך עיונית- מחקרית ומעשית בעת ובעונה אחת, על ידי קריאת מסמכים, ניתוח חקרי מקרה והבאת דוגמאות מהשדה.

למידת מורים והתפתחות מקצועית מנקודת מבט של מנהל בית הספר

"שינוי לא יבוא אם נחכה לאדם אחר או זמן אחר. אנחנו האדם שחיכינו לו. אנחנו השינוי שאנו מחפשים!" ברק אובאמה

בעשורים האחרונים מתגבשת ההסכמה ששינויים פדגוגיים מהותיים ומוצלחים בבתי ספר, נעוצים בדפוסי הפעולה של מנהלים. ככל שמנהל בית הספר יהווה מצפן משמעותי עבור הסגלים המקצועיים, כך יגבר הסיכוי לפיתוח ושימור מנגנוני פיתוח מקצועי, איתנים וחדשניים בעת ובעונה אחת. מנהיגות שכזו כוללת את האנרגיה שהמנהל יביא לתהליך, יכולותיו המקצועיות וידיעותיו התיאורטיות והמעשיות. מטרת העל של תהליכים אלו בכלל ושל קורס זה בפרט היא, לטפח מורים וסגלים מומחים בתחומם אשר יודעים לקשר בהתמדה בין גופי ידע רב רובדיים (כגון: ידע אקדמי-ומעשי, אינטלקטואלי- חברתי- ערכי- ורגשי; תחומי-בינתחומי - ועל תחומי) ולהתמודד עם המציאות העכשווית. משחרר ההיסטוריה אנו יודעים, שלתהליכי המודלינג, יש ערך רב בתהליכי החינוך והניהול. למנהל, אשר מהווה דוגמה אישית לעקרונות והאיכויות שהוא מכוון להשיגם, יש סיכוי רב יותר להשיג את מבוקשו. יתרה מכך, ההמתנה לאדם חיצוני (מדריך, מפקח או יועץ חיצוני) שיחולל את התהליכים כ'במטה קסם' ויפתור בעיות ארגוניות ומערכתיות תחליש אותו ותיתר אותו מהליבה הפדגוגית בבית הספר. לצורך מימוש מטרות אלו, על המנהל להבין את שליחותו בהקשר זה ולהכין את עצמו לעידן שבו הוא המניע, המיישם והאחראי על תהליכי הפיתוח המקצועי, להתנסות ולחוות תהליכים אלו בעצמו ולהוביל אחרים יחד איתו. מנהל אשר יהווה מראה לתהליכי הלמידה המתמשכת לאורך החיים (Life Long Learning), יסחוף אחריו מורים שיתפתחו באופן מקביל.

בקורס זה, הסטודנטים יכירו את מאפייני הלמידה של המורים כ"לומדים מבוגרים", מודלים ושלבנים שונים של התפתחות מקצועית ותפקידי המנהל כאיש מקצוע בזיקה לרכיבים אלו. הסטודנטים יבחנו את הידע הנרכש בזווית אישית: יכתבו את סיפור התפתחותם האישי ויסיקו ממנו מסקנות לצורך עיצוב המשך התפתחותם המקצועית. השיח ינוהל באמצעות כלים אקדמיים מגוונים, היינו: קריאת מחקרים, חקרי מקרה, סימולציות ועוד, לצד כתיבה חופשית אישית, מכתבים, סרטים וכו'. הכיוון המרכזי בקורס, היא להכשיר את הלומדים לראות את נקודת המבט של המנהל כמי שמפתח את מורים

מבחינה מקצועית, תוך התייחסות לצרכיו ותשוקותיו של איש המקצוע, השלב המקצועי שבו הוא נמצא וצורכי המערכת אליה הוא משתייך.

הערכה בניהול חינוכי

מטרת הקורס הינה הבנה ופיתוח מיומנויות של הערכה חינוכית בכלל, והערכת הניהול החינוכי בפרט. הקורס מתמקד בפיתוח מחקר להערכה כמותית במערכת החינוכית, בדגש על ניהול חינוכי והערכת תכניות. תיקוף והתאמת כלי מחקר למושא ההערכה, שאילת שאלות מחקר רלוונטיות ופיתוח מערך מחקר מתאים להערכה.

מנהיגות חינוכית

הסמינריון יחשוף הסטודנטים לתופעת המנהיגות החינוכית, ויספק הבנה של תהליכי המנהיגות החינוכית, האתגרים שבפניהם עומדים מנהלים כמנהיגים, תוך הסברים תיאורטיים של מנהיגות.